

Kalevala — ”pyhä kirja”.

PEKKA ERVAST:

Kalevalan avain.

Teosofinen kirjakauppa ja kustannusliike. Helsinki 1916.

Kalevalaa ovat tutkineet sekä tieteen että taiteen edustajat. ”Nyt on meidän vuoromme astua näyttämölle”, lausuu tekijä ryhtyessään pohtimaan, onko Kalevalan runoilla ehkä uskonnollinenkin merkitys. Ja täten löydettyään ”Kalevalan avaimen” hän korottaa kansaneepoksemme n. s. pyhien kirjojen joukkoon.

Vanhimmat ”pyhät kirjat” ovat tosin jo alunpitäen olleet uskonnollisia pyrkien etupäässä tyydyttämään ihmisten uskonnollisia tarpeita. Mutta, huomauttaa tekijä, ”jos Kalevala tämmöisenään olisi ollut olemassa jo pakanallisena aikana, minkälaisessa arvossa Suomen kansa olisi sitä pitänyt? Eikö se Kalevalasta olisi hakenut mielelleen lohdutusta ja neuvoa, sydämelleen iloa, tunnilleen rauhaa? Epäilemättä Kalevala olisi ollut sille raamattu, pyhä kirja.”

Luettuani Sunnuntai-lehdessä hyvin kiittävän arvostelun, tartuin kirjaan uteliaana, jo edeltäpäin tuumien, millä tavalla tekijä pyrkii runoudestamme etsimään n. s. jumalansanaa. Tulin ajatelleeksi m. m. sananlaskujamme; onhan niissä usein yhtä arvokkaita elämänohjeita kuin esim. raamatun sananlaskukokoelmassa. Huomasin kuitenkin erehtyneeni. Kalevalateologimme, joka, ohimennen sanoen, tutkii kansanrunouttamme yksinomaan ja juuri sellaisena kuin se esiintyy Lönnrotin kokoonpanemana, kuuluu näet niihin, jotka näkevät ”salattua viisautta” ja ”jumalansanaa” etupäässä myyteissä. Tekijä on vakuutettu, että ukko Lönnrot on runo-osia yhteensovittaessaan ollut erikoisesti inspiroitu, joten teosta juuri

sellaisena voidaan pitää pyhänä kirjana. Tekijä ei kuitenkaan sano olevansa aivan puustavi-inspiratsiooniteorian kannalla.

Arvoisa lukija halunnee joitakin näytteitä tekijän selitystavasta. Luvusta, jonka nimenä on ”Neitseestä syntynyt”, lainaamme seuraavat rivit:

”Mahtavat ovat Kalevalan kuvauksen alkusanat:

Yksin meillä yöt tulevat,
Yksin päivät valkenevat,
Yksin syntyi Väinämöinen . . .

Prof. Krohn väittää, että kaksi ensimmäistä säettä ovat muualta otetut ja että kolmas säe on Lönnrotin lisäämä. Olkoon. Lönnrot on silloin menetellyt kuin todellinen runolaulaja, kuin tietäjä ainakin. Hänen inspirationsinsa — koska tuskin saanemme puhua hänen tiedostaan — osui oikeaan. Hän kuvasi noilla säkeillä 'jumalan ainokaisen, s. o. yksisyntyisen (monogenees) pojan' syntymistä.”

Tekijä polemisoi uudenaikaista Kalevalankritiikkiä vastaan, jonka mukaan runot olisivat syntyneet vasta verrattain myöhäisellä ajalla. Tämä onkin hyvin ymmärrettävissä, kun tekijä itse uskoo Kalevalassa olevan ainakin runokatkelmia, jotka ovat tuhansia vuosia vanhoja. Seuraavassa on ote tekijän Lemminkäis-runon selityksestä:

”Neljäs rotu oli atlantilainen, punainen ja keltainen rotu, joka asui Atlantin mereen vajonneella manterella ('Atlantis'). Plato kertoo sen viimeisestä jätteestä, Poseidonin nimisestä saaresta, ja Kalevalan 'Ahti Saarelainen' ja 'Saarella' asuva Kyllikki kuuluvat sekä nimiensä että psykologisen sisältönsä puolesta varsinaisesti atlantilaiseen kehityskauteen.”

Kalevalan kuvaus sammon ryöstöstä ei ole myöskään mikään eilispäivän juttu, vaan ”muisto taistelusta Atlantismanterella 'valkoisten' ja 'mustien' välillä”.

Teokseen sisältyy vielä m. m. ”Kalevalan sisäistä siveysoppia”. Samoin kuin muita pyhiä kirjoja on joskus pyritty selittämään kuvaannollisesti — esim. jo Philon Vanhaa testamenttia — samoin Ervastkin antaa Kalevalan sanoille salaisia merkityksiä. Niin esim. ”hiihtää hiiden hirvi” merkitsee ”oppia ajatustaan hillitsemään”. ”Kyinen pelto” on ”loogillinen ymmärrys”. J. n. e.

Teos käsittää kokonaista 488 sivua. Hinta nid. 7: — sid. 9: 50.

U. H.
Uno Holmberg (Harva)
Aika, 1917, 2, 105–107.